

Lietuvos mokslo taryba

**MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR EKSPERIMENTINĖS PLĖTROS
PROJEKTŲ VYKDYMO IŠLAIDŲ FIKSUOTŲJŲ NORMŲ
NUSTATYMO TYRIMO ATASKAITA**

2016 m. birželio 13 d.

I. ĮVADAS

Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros projektų vykdymo išlaidų fiksuotųjų normų nustatymo tyrimu (toliau – Tyrimas) siekiama nustatyti iš Europos Sąjungos (toliau – ES) fondų investicijų veiksmų programos bendrai finansuojamų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros (toliau – MTEP) projektų (toliau – projektas) vykdymo išlaidų (išskyrus darbo užmokesčio, komandiruočių išlaidas ir netiesiogines išlaidas) maksimalias fiksuotąsias normas (toliau – FN).

FN nustatymo tikslas – supaprastinti iš 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos bendrai finansuojamų mokslo ir studijų institucijų įgyvendinamų MTEP projektų administravimą. MTEP projektuose patiriama įvairaus pobūdžio smulkių projekto vykdymo išlaidų (pvz., perkant medžiagas, reagentus, perkant leidybos paslaugas, atliekant laboratorinius tyrimus ir pan.), kurių deklaravimas projektų vykdytojams teikiant, o įgyvendinančiajai institucijai tikrinant įprastus išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentus yra neefektyvus ir daug darbo laiko sąnaudų reikalaujantis procesas. MTEP projektų vykdymo išlaidų FN taip pat leis pagrįstai apriboti MTEP projektų vykdymo išlaidų dydį.

Tyrimo ataskaitoje nustatytas FN numatoma taikyti Lietuvos mokslo tarybos (toliau – Taryba) administruojamose 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ priemonių veiklose, kurias įgyvendinant bus vykdomi mokslo ir studijų institucijų įgyvendinami MTEP projektai. Tyrimo ataskaitoje nurodytos FN taip pat gali būti naudojamos ir kitose priemonėse, pagal kurias finansuojami mokslo ir studijų institucijų įgyvendinami MTEP projektai.

Tyrimo ataskaitoje vartojamos šios pagrindinės sąvokos, nustatytos Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme:

Ekspertimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra – moksliniais tyrimais ir praktine patirtimi sukauptu pažinimu grindžiama sisteminga veikla, kurios tikslas – kurti naujas medžiagas, produktus ir įrenginius, diegti naujus procesus, sistemas ir paslaugas arba iš esmės tobulinti jau sukurtus ar įdiegtus, taip pat kurti, diegti arba iš esmės tobulinti moksliniais tyrimais ir praktine patirtimi sukauptu pažinimu grindžiamus žmogaus, kultūros ir visuomenės problemų sprendinius;

Moksliniai tyrimai ir ekspertimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra – sisteminga kūrybinė gamtos, žmogaus, kultūros ir visuomenės pažinimo veikla ir jos rezultatų panaudojimas;

Mokslo ir studijų institucijos – juridiniai asmenys, kurių pagrindinė veikla – studijų vykdymas ir su studijomis susijusi veikla ir (arba) moksliniai tyrimai ir eksperimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra.

Kitos tyrimo ataskaitoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, Tarybos nutarimuose, susijusiuose su mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros projektų finansavimu bei administravimu, Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ ir Rekomendacijų dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, patvirtintos Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos, Ekonomikos augimo veiksmų programos, Sanglaudos skatinimo veiksmų programos ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos valdymo komitetų 2014 m. liepos 4 d. protokolu Nr. 34 (toliau – Rekomendacijos dėl išlaidų atitikties), nustatytas sąvokas ir apibrėžimus.

Tyrimo vykdymo etapai:

1. Identifikuotos MTEP projektų vykdymo išlaidų rūšys ir išanalizuota jų priklausomybė nuo kitų projekto išlaidų;
2. Identifikuoti istorinių duomenų šaltiniai;
3. Atlikta istorinių duomenų analizė ir skaičiavimai;
4. Apskaičiuotos MTEP projektų vykdymo išlaidų fiksuotosios normos.

Tyrimą atliko Taryba 2016 m. kovo-gegužės mėn., atnaujino 2017 m. balandžio mėn.

II. TYRIMO METODIKA

II.1. Tyrimo prielaidos ir duomenų šaltiniai

Mokslo ir studijų institucijų įgyvendinamų MTEP projektų vykdymo išlaidos, kurių FN nustatomos Tyrimu, apima MTEP projekto vykdymui reikalingų smulkių prekių ir paslaugų (pvz., laboratorinių tyrimų, leidybos paslaugų, medžiagų, priemonių ir reagentų, MTEP reikalingos įrangos nuomos, trumpalaikio turto įsigijimo ir pan.) išlaidas, kurias projekto vykdytojas gali patirti pirkdamas prekes ar paslaugas iš trečiųjų šalių arba naudodamas savo resursus (pvz., laboratorijas).

MTEP projektų vykdymo išlaidų FN neapima projektą vykdančio personalo (tyrėjų, doktorantų, mokslininkų ir kt.) darbo užmokesčio ir komandiruočių išlaidų - tokios išlaidos apmokamos taikant kituose tyrimuose nustatytus fiksuotuosius dydžius, arba apmokamos kaip realios išlaidos, projektų vykdytojams teikiant išlaidų dokumentus (išskyrus visuotinių dotacijų priemones, kur visos išlaidos turi būti apmokamos supaprastintai). Taip pat MTEP projektų vykdymo išlaidų FN neapima netiesioginių (administracinio pobūdžio) išlaidų, kurios apmokamos taikant netiesioginių išlaidų FN.

Skaičiuojant MTEP projektų vykdymo išlaidų FN iš istorinių duomenų taip pat nebuvo įtrauktos ilgalaikio turto (įrangos) pirkimo išlaidos, kadangi 2007–2013 m. periodu buvo sukurta MTEP infrastruktūra (integruoti mokslo, studijų ir verslo centrai), aprūpinti MTEP vykdymui reikalinga įranga, kurią 2014-2020 m. MTEP projektų vykdytojai gali naudoti atviros prieigos principu arba ją nuomoti. 2007-2013 m. MTEP vykdymui reikalinga įranga buvo įsigyta įgyvendinant:

- Bendrosios nacionalinės kompleksinės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2336 (su vėlesniais pakeitimais) veiklų projektus;
- Integruoto mokslo, studijų ir verslo centro (slėnio) „Saulėtekis“ programos projektus;
- Integruoto mokslo, studijų ir verslo centro (slėnio) „Santara“ programos projektus;
- Integruoto mokslo, studijų ir verslo centro (slėnio) „Santaka“ programos projektus;
- Integruoto mokslo, studijų ir verslo centro (slėnio) „Nemunas“ programos projektus;
- Integruoto mokslo, studijų ir verslo centro (slėnio) Lietuvos jūrinio sektoriaus plėtrai programos projektus.

MTEP vykdymo išlaidų suma projekte priklauso nuo daugelio veiksnių – mokslo srities, tyrimo objekto, vykdomų veiklų, tyrimo trukmės, tyrimą vykdančių asmenų skaičiaus ir kita. Atsižvelgiant į planuojamų MTEP projektų pobūdį, tikėtina, kad MTEP projekto vykdymo išlaidos yra tiesiogiai ir labiausiai susijusios su projektą vykdančio personalo (mokslininkų, doktorantų, tyrėjų ir kitų tiesiogines projekto veiklas vykdančių asmenų, pvz. redaktorių, inžinierių, programuotojų ir kt.) darbo laiku, t.y., tokios išlaidos patiriamos tuomet, kai asmenys fiziškai įgyvendina projekto veiklas ir naudoja medžiagas, reagentus, įrangą, dirba archyvuose, užsako laboratorinius tyrimus iš paslaugų tiekėjų ir pan. Kuo daugiau valandų dirbama ir kuo daugiau asmenų vykdo projekto veiklas, tuo daugiau tokių vykdymo išlaidų yra patiriama. Šiuo atveju teoriškai būtų galima nustatyti, pvz., 1 darbo valandos (dienos) MTEP vykdymo išlaidų fiksuotąjį įkainį, tačiau praktiškai ši galimybė negali būti įgyvendinta, kadangi Tarybos duomenų bazėje nėra susistemintų istorinių duomenų apie MTEP projektuose mokslininkų, doktorantų, tyrėjų ir kitų vykdančių asmenų dirbtą darbo laiką (turimi duomenys apima tik MTEP projektą vykdančių asmenų skaičių, tačiau daugelis jų dirbo ne visą projekto įgyvendinimo periodą ir (arba) ne visą darbo dieną – projekto lygiu nebuvo skaičiuojamas faktinis suminis projektą vykdančių asmenų dirbtų valandų skaičius). Kita vertus, Taryba turi susistemintus istorinius duomenis apie projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio (įskaitant darbdavio mokesčius) išlaidas 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos laikotarpiu įgyvendintuose MTEP projektuose. Akivaizdu, kad darbo užmokestis tiesiogiai proporcingas dirbtam laikui (jeigu asmuo projekte dirbo ne visą darbo dieną, tinkamoms darbo užmokesčio išlaidoms buvo priskiriama tik dirbtam laikui proporcinga dirbtam jų dalis), todėl yra galimybė nustatyti MTEP projekto vykdymo išlaidų ir projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidų santykį (procentą), kuris gali būti taikomas kaip FN.

Aukščiau nurodytas FN nustatymo metodas atitinka 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (toliau – Bendrųjų nuostatų reglamentas) 67 straipsnio 1 dalies d punkte ir 5a dalies ii punkte nustatytą ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 433.5 papunktyje apibrėžtą FN nustatymo būdą, kai FN apima dalį tiesioginių projekto išlaidų ir yra nustatoma remianti atlikto reprezentatyvaus tyrimo rezultatais, kai yra įvertinami projektų istoriniai duomenys.

Papildomai, vykdant tyrimą buvo išanalizuotas analogiškas Europos Parlamento ir Tarybos 2013 m. gruodžio 17 d. Reglamento (ES) Nr. 1304/2013 dėl Europos socialinio fondo (toliau – ESF reglamentas) 14 straipsnio 2 punkte įteisintas FN nustatymo būdas, kuris leidžia taikyti FN nuo tiesioginių personalo išlaidų visoms kitoms projekto išlaidoms: *“remiantis Reglamento (ES)*

Nr. 1303/2013 67 straipsnio 1 dalies d punkto ir 5 dalies d punkto nuostatomis, fiksuotoji norma, neviršijanti 40 proc. tinkamų finansuoti tiesioginių personalo išlaidų, gali būti naudojama likusioms tinkamoms finansuoti veiklos išlaidoms padengti, nereikalaujant, kad valstybė narė atliktų skaičiavimą taikytinai normai nustatyti“. Nors minėta ESF reglamento nuostata taikoma tik iš ESF lėšų bendrai finansuojamiems projektams, tačiau iš Europos regioninės plėtros fondo (toliau – ERPF) lėšų bendrai finansuojamų MTEP projektų specifika ir turinys bei pagrindinės išlaidų rūšys iš esmės identiškos ESF projektų išlaidoms. Akivaizdu, kad MTEP projektas, nepriklausomai nuo finansavimo šaltinio ar fondo, negali būti vykdomas be žmogiškųjų išteklių, t.y., projekto vykdytojų, todėl galima teigti, kad iš ERPF lėšų bendrai finansuojamuose MTEP projektuose loginė priklausomybė tarp darbo užmokesčio ir kitų projekto išlaidų išlieka ta pati kaip iš ESF lėšų bendrai finansuojamuose mokslinių tyrimų projektuose. Atitinkamai, MTEP projektuose vykdymo išlaidų FN gali būti pagrįstai skaičiuojama nuo projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidų.

Kaip alternatyva, MTEP projekto vykdymo išlaidų poreikis taip pat galėtų būti siejamas su projekto trukme, t.y. tikėtina, kad kuo ilgesnis projektas, tuo daugiau patiriama vykdymo išlaidų. Šiuo atveju būtų galima nustatyti, pvz., 1 mėnesio MTEP vykdymo išlaidų fiksuotąją įkainį, tačiau, tyrėjų nuomone, vykdymo išlaidų priklausomybė nuo dirbtų valandų/dienų skaičiaus (ir, atitinkamai, darbo užmokesčio) yra didesnė negu nuo bendros projekto trukmės, kadangi didesnė projektą vykdančių asmenų grupė gali įgyvendinti projektą greičiau ir per trumpą laiką patirti daugiau vykdymo išlaidų nei maža grupė, todėl su projekto trukme susieto fiksuotojo dydžio nustatymas sąlygotų riziką, kai projekto įgyvendinimo trukmė dirbtinai pailginama siekiant gauti kuo daugiau vykdymo išlaidų, t.y. nebūtų užtikrinamas efektyvus darbas sutelkus visus galimus resursus projektui įgyvendinti.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstyta, nuspręsta MTEP projektų vykdymo išlaidų FN skaičiuoti kai procentą nuo tiesioginių projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidų, atliekant istorinių duomenų analizę.

MTEP projektų vykdymo išlaidų FN skaičiuojamos reprezentatyvaus tyrimo būdu, analizuojant nacionalinio biudžeto ir 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšomis bendrai finansuotų projektų istorinius duomenis. Į Tyrimo imtį buvo įtraukti šių Tarybos bei Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos administruojamų programų (finansuojančių mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą) projektų istoriniai duomenys:

1. Nacionalinių mokslo programų projektai:

- VAT: Valstybė ir tauta: paveldas ir tapatumas (2010–2014 m.);
- ATE: Ateities energetika (2010–2014 m.);
- LEK: Lietuvos ekosistemos: klimato kaita ir žmogaus poveikis (2010–2014 m.);
- LIG: Lėtinės neinfekcinės ligos (2010–2014 m.);
- SIN: Socialiniai iššūkiai nacionaliniam saugumui (2010-2013 m.);
- SVE: Sveikas ir saugus maistas (2011–2015 m.);

2. 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų priemonės Nr. VP1-3.1-ŠMM-07-K „Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)“ projektai;

3. 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų priemonės VP1-3.1-ŠMM-08-K „Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklų vykdymas pagal nacionalinių kompleksinių programų tematikas“ projektai;

4. 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų priemonės VP1-3.1-ŠMM-10-V priemonės „Aukšto tarptautinio lygio mokslinių tyrimų skatinimas“ projektai.

Į Tyrimo imtį įtraukti visų (100 proc.) pasibaigusių (iki 2015 m. gruodžio 31 d.) projektų duomenys, esantys Tarybos duomenų bazėje bei ES struktūrinės paramos kompiuterinėje informacinėje valdymo ir priežiūros sistemoje SFMIS2007 (Europos socialinio fondo agentūros administruoti projektai), išskyrus pavienius netipinius projektus – t.y., tuos projektus, kurie iš viso nepatyrė projekto vykdymo išlaidų, kurios tiriamos FN nustatymo tikslu (pvz., patyrė tik darbo užmokesčio ar įrangos įsigijimo išlaidas).

Tyrimo imtį sudarė 260 projektų. Į imtį patekusių projektų sąrašas pateikiamas Tyrimo ataskaitos 1 priede.

Į Tyrimo imtį nebuvo įtraukti 2007–2013 m. laikotarpiu privačių juridinių asmenų įgyvendintų finansuotų mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTTP) projektų duomenys – pvz., pagal priemonę Intelektas LT VP2-1.3-ŪM-02-K finansuotų projektų duomenys, kadangi šios priemonės tikslas buvo skatinti šalies įmones investuoti į inovaciniams gaminiams, paslaugoms ar procesams kurti reikalingus taikomuosius mokslinius tyrimus ir (ar) technologinę plėtrą, t.y., MTTP projektų vykdytojai buvo privatūs juridiniai asmenys, t.y. daugeliu atveju į įmonės pelno didinimą orientuoti verslo atstovai, o tuo tarpu Tarybos ir Švietimo ir mokslo ministerijos įgyvendintomis ir numatomomis įgyvendinti priemonėmis siekiama plėtoti tiek fundamentinių, tiek taikomųjų žinių bazę, o projektai yra įgyvendinami mokslo ir studijų institucijų. Atitinkamai, privačių juridinių asmenų (verslo įmonių) įgyvendintų MTTP projektų išlaidų rūšys ir apimtis galėjo ženkliai skirtis nuo mokslo ir studijų institucijų įgyvendintų projektų išlaidų, todėl bendrų FN nustatymas projektams, kuriuos įgyvendina skirtingus tikslus turintys projektų vykdytojai, nebūtų pagrįstas. Kaip nurodyta Tyrimo ataskaitos I dalyje, Tyrimo apskaičiuotos FN turėtų būti naudojamos tik priemonėse, pagal kurias finansuojami mokslo ir studijų institucijų įgyvendinami MTEP projektai.

II.2. Tyrimo metodika

MTEP projekto vykdymo išlaidos, kurioms siekiama nustatyti FN, apima šių tipų išlaidas, nurodytas Tyrimo ataskaitos 1 priedo O, Q ir U stulpeliuose:

- Išlaidos paslaugoms;
- Išlaidos autoriniams darbams¹;
- Išlaidos prekėms (medžiagoms ir trumpalaikiam turtui).

Skirtinguose MTEP projektuose yra patiriamos įvairaus pobūdžio vykdymo išlaidos, kurios priklauso nuo tyrimo objekto, tyrimo metu vykdomų veiklų ir laukiamų rezultatų, o svarbiausia – nuo mokslo srities, kurioje vykdomas MTEP projektas – humanitarių ir socialinių mokslų srities projektų vykdymo išlaidos (pvz., archyvinių dokumentų išrašų bei kopijų įsigijimo, vertimo, skaitmeninimo, publikavimo teisių įsigijimo, leidybos, apklausų atlikimo paslaugų išlaidos) skiriasi nuo biomedicinos, žemės ūkio, fizinių ir technologijos mokslo sričių² (toliau bendrai vadinama gamtos ir technologijos

¹ Autorinių darbų išlaidos savo pobūdžiu atitinka paslaugų išlaidas, tačiau nacionalinio biudžeto lėšomis finansuotų projektų išlaidų sąmatose jos nurodytos atskiroje biudžeto eilutėje. Autorinių darbų atlikimo išlaidos nelaikomos darbo užmokesčio išlaidomis ir yra išmokamos pagal autorines sutartis.

² Mokslo sritis nustatytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1840 „Dėl mokslo sričių, krypčių ir šakų klasifikacijos“ (aktuali redakcija): humanitariniai mokslai (H); socialiniai mokslai (S); fiziniai mokslai (P); žemės ūkio mokslai (A); biomedicinos mokslai (B); technologijos mokslai (T).

mokslių sričių grupė) projektų vykdymo išlaidų (pvz., patentavimo paslaugų, laboratorinių tyrimų, medžiagų, reagentų, detalių išlaidos). Taip pat tikėtina, kad humanitarinių ir socialinių mokslų sričių projektuose vykdymo išlaidų patiriama mažiau, kadangi daugelyje projektų nėra poreikio įsigyti brangių reagentų ir medžiagų. Tyrimo tikslams tiriami projektai pagal mokslo sritis buvo suskirstyti į dvi grupes: **humanitarinių ir socialinių mokslo sričių projektai (toliau – HSM)** ir **gamtos ir technikos mokslo sričių projektai (toliau – GMT)** ir jiems skaičiuojamos atskiros FN.

Siekiant, kad FN geriausiai atitiktų projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio ir kitų vykdymo išlaidų santykį priemonės lygmeniu, nuspręsta apskaičiuoti santykį tarp suminių (visų projektų) vykdymo išlaidų ir suminių projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidų (įskaitant darbdavio mokesčius), t.y., FN apskaičiuoti santykinio vidurkio būdu.

Duomenų analizės metu nustatyta, kad Taryba duomenų bazėje neturi atskirai apskaitytų duomenų apie projektų tinkamų finansuoti pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) išlaidų dydį pagal kiekvieną išlaidų kategoriją. Duomenų bazėje kaupiami tik duomenys apie bendrą tinkamomis finansuoti išlaidomis pripažintą projekto išlaidų sumą (pagal išlaidų kategorijas) atskirai neišskiriant PVM dalies. Pvz., turimi duomenys, kad projekte tinkamomis finansuoti buvo pripažinta 85 000 Eur paslaugų išlaidų, tačiau nėra duomenų, kokią šių išlaidų dalį sudarė PVM išlaidos.

Vadovaujantis Bendrųjų nuostatų reglamento 69 str. 3c dalimi ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 421.2 papunkčiu, PVM, kurį pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus galima įtraukti į PVM atskaitą, net jeigu toks PVM į atskaitą įtrauktas nebuvo, bei PVM, kurį sumokėjo užsienio apmokestinamasis asmuo (kaip jis apibrėžtas Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme) laikomas netinkamomis finansuoti išlaidomis. Atitinkamai, skaičiuojant FN, būtina įvertinti potencialių projektų galimybę susigrąžinti PVM ir PVM įtaką FN.

Atkreiptinas dėmesys, kad projektai, kurių duomenys pateko į Tyrimo imtį, buvo įgyvendinami mokslo ir studijų institucijų ir, daugeliu atveju, veikla, kuriai buvo skirtas finansavimas, buvo laikoma neekonomine, t.y., projektų vykdytojai negalėjo į atskaitą įtraukti su tos veiklos vykdymu susijusio PVM, taigi, PVM buvo pripažintas tinkamomis finansuoti išlaidomis. Tačiau nustatytus fiksuotuosius dydžius numatoma taikyti ir projektų vykdytojams (partneriams), kurie vykdys ekonominę PVM apmokestinamą veiklą, todėl būtina įvertinti PVM įtaką FN.

Tiriamuose projektuose projekto vykdymo išlaidos pagal dvi tiriamas išlaidų kategorijas (paslaugų išlaidos ir prekių (medžiagų ir trumpalaikio turto išlaidos) apėmė įvairaus pobūdžio tiesiogines prekių ir paslaugų išlaidas – skirtingų išlaidų „krepšelį“, kurio dalis galėjo būti neapmokestinama PVM (pvz., pašto, draudimo paslaugos, paslaugos, perkamos iš ūkinę veiklą vykdančių subjektų, kurie nėra PVM mokėtojai), dalis apmokestinama lengvatiniu PVM tarifu (pvz., knygos, periodiniai leidiniai, susisiekimo paslaugos), o dalis apmokestinama pilnu PVM tarifu. Tiriant istorinius duomenis buvo konstatuota, kad vykdymo išlaidų krepšelio struktūra yra individuali kiekvienam projektui ir priklauso nuo projekto veiklos pobūdžio, apimties ir planuojamų rezultatų.

Kadangi, kaip nurodyta aukščiau, nėra duomenų, kiek konkrečiai PVM išlaidų buvo patirta kiekviename projekte ir kokia dalis prekių ar paslaugų buvo apmokestinama lengvatiniu PVM tarifu, skaičiuojant FN tiems projektų vykdytojams, kurie turės galimybę PVM įtraukti į atskaitą, nuspręsta skaičiavimuose naudojamas vykdymo išlaidų sumas pagal kategorijas „paslaugų išlaidos“ ir „prekių išlaidos“ padauginti iš koeficiento 1,21, kas atitinka sumą, gaunamą atskaičiavus 21 proc. PVM. Išlaidų suma pagal kategoriją „autoriniai darbai“ nemažinama, kadangi autoriniai darbai (autorių paslaugos) nėra apmokestinamos PVM.

Atitinkamai, HSM ir GMT mokslo sričių grupėse vykdymo išlaidų procentinė dalis (įskaitant PVM) nuo projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio apskaičiuota pagal formulę $VI_{GMT/HSMsuPVM}$ (taip apskaičiuotos FN bus taikomos tiems projektų vykdytojams, kurių PVM yra tinkamos finansuoti išlaidos):

$$VI_{GMT/HSMsuPVM} = (\sum P_{GTM/HSM} + \sum AD_{GTM/HSM} + \sum PTT_{GTM/HSM}) / \sum DU_{GTM/HSM} * 100, \text{ kur}$$

VI – vidutinė MTEP projektų išlaidų dalis, proc.;

GTM – gamtos ir technikos mokslo sričių projektų grupė;

HSM – humanitarinių ir socialinių mokslo sričių projektų grupė;

$\sum P$ – bendra mokslo sričių grupės (GTM ar HSM) projektuose patirtų paslaugų išlaidų suma;

$\sum AD$ – bendra mokslo sričių grupės (GTM ar HSM) projektuose patirtų autorinių darbų išlaidų suma;

$\sum PTT$ – bendra mokslo sričių grupės (GTM ar HSM) projektuose patirtų prekių (medžiagų ir trumpalaikio turto) išlaidų suma;

$\sum DU$ – bendra mokslo sričių grupės (GTM ar HSM) projektuose patirtų projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio (įskaitant darbdavio mokamus mokesčius) išlaidų suma.

Vykdymo išlaidų procentinė dalis (neįskaitant PVM) nuo projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio apskaičiuota pagal formulę $VI_{GMT/HSMbePVM}$ (taip apskaičiuotos FN bus taikomos tiems projektų vykdytojams, kurių PVM yra netinkamos finansuoti išlaidos):

$$VI_{GMT/HSMbePVM} = (\sum P_{GTM/HSM} / 1,21 + \sum AD_{GTM/HSM} + \sum PTT_{GTM/HSM} / 1,21) / \sum DU_{GTM/HSM} * 100, \text{ kur}$$

VI – vidutinė MTEP projektų išlaidų dalis, proc.;

GTM – gamtos ir technikos mokslo sričių projektų grupė;

HSM – humanitarinių ir socialinių mokslo sričių projektų grupė;

$\sum P$ – bendra mokslo sričių grupės (GTM ar HSM) projektuose patirtų paslaugų išlaidų suma;

$\sum AD$ – bendra mokslo sričių grupės (GTM ar HSM) projektuose patirtų autorinių darbų išlaidų suma;

$\sum PTT$ – bendra mokslo sričių grupės (GTM ar HSM) projektuose patirtų prekių (medžiagų ir trumpalaikio turto) išlaidų suma;

$\sum DU$ – bendra mokslo sričių grupės (GTM ar HSM) projektuose patirtų projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio (įskaitant darbdavio mokamus mokesčius) išlaidų suma.

Detalūs skaičiavimai pateikiami Tyrimo ataskaitos 2 priede.

Papildomai, siekiant užtikrinti dvigubo finansavimo prevenciją, buvo atlikta istorinių duomenų analizė siekiant nustatyti, ar pagal ankstesnius projektus nebuvo finansuotos duomenų bazių prenumeratos išlaidos, kurios 2014–2020 m. laikotarpiu yra finansuojamos pagal 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ įgyvendinimo priemonę Nr. 01.1.1-CPVA-V-701 „Mokslinių tyrimų,

eksperimentinės plėtros ir inovacijų infrastruktūros plėtra ir integracija į Europinės struktūras“ (toliau – ŠMM priemonė). Nustatyta, kad į Tyrimo duomenų imtį patekusiųose projektuose nebuvo patirta duomenų bazių prenumeratos išlaidų, buvo finansuotos tik straipsnių rengimo, publikavimo ir talpinimo moksliniuose leidiniuose išlaidos. Identifikuotas vienintelis projektas ATE-01/2011, pagal kurį finansuota prieiga (bet ne prenumerata) prie visų duomenų bazių (Enerdata <http://www.enerdata.net/>, Globalnginfo <http://www.globalngpinfo.com> ir pan.), kuriose pateikiama patikima informacija apie energetikos technologijas, kuro kainas, išteklius ir pan. (1159 Eur). Ši suma sudaro 0,011 proc. nuo bendrų GTM vykdymo išlaidų dalies (10315358,61 Eur), yra atsitiktinė ir statistiškai visiškai nereikšminga³, todėl, net jei būtų prilyginta duomenų bazių prenumeratos išlaidoms, neįtakoją apskaičiuotos GTM projekto vykdymo išlaidų FN.

III. TYRIMO REZULTATAI

Vadovaujantis Tyrimo ataskaitos II dalyje pateikta analize ir Tyrimo ataskaitos 2 priede pateiktais skaičiavimais, nustatomos šios maksimalios MTEP projekto vykdymo išlaidų FN:

1 lentelė. MTEP projekto vykdymo išlaidų FN

Eil. Nr.	Mokslo sričių grupė	FN su PVM, procentais (nuo projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio, įskaitant darbdavio mokesčius, išlaidų)	FN be PVM, procentais (nuo projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio, įskaitant darbdavio mokesčius, išlaidų)
1.	GTM (fiziniai mokslai (P); žemės ūkio mokslai (A); biomedicinos mokslai (B); technologijos mokslai (T))	34,73	28,70
2.	HSM (humanitariniai mokslai (H); socialiniai mokslai (S))	18,73	15,52

IV. NUSTATYTŲ FIKSUOTŲJŲ DYDŽIŲ TAIKYMAS

MTEP projekto vykdymo išlaidų suma, apmokama taikant FN, apskaičiuojama projekto vykdytojo mokėjimo prašyme nurodytą tinkamą finansuoti projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidų (įskaitant darbdavio mokesčius) sumą padauginus iš nustatytos MTEP projekto vykdymo išlaidų fiksuotosios normos. Mokslo sritis ir mokslo sričių grupė, kuriai priskiriamas projektas, yra nustatoma projekto sutartyje.

FN su PVM taikomos tiems projektų vykdytojams, kuriems PVM yra tinkamos finansuoti išlaidos. FN be PVM taikomos tiems projektų vykdytojams, kuriems PVM yra netinkamos finansuoti išlaidos, vadovaujantis PAFT 421.2 papunkčiu.

MTEP vykdymo išlaidų FN nustatoma projekto sutartyje pagal projekto sutarties įsigaliojimo metu galiojančioje tyrimo ataskaitos redakcijoje nustatytus FN dydžius. Projekto paraiškoje pareiškėjas gali pasirinkti mažesnę nei nustatyta MTEP vykdymo išlaidų FN. Tokiu atveju ši pareiškėjo pasirinkta MTEP vykdymo išlaidų FN nustatoma projekto sutartyje. Projekto sutartyje nustatyta FN projekto įgyvendinimo metu negali būti keičiama.

³ Statistiškai nereikšminga laikytina 5 proc. neviršijanti paklaida

Pažymima, kad iš MTEP projekto vykdymo išlaidų FN negali būti apmokamos duomenų bazių prenumeratos išlaidos, nes jos yra finansuojamos ŠMM priemonės lėšomis.

Tyrimu nustatytos FN taikomos visą 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos įgyvendinimo laikotarpį ir nėra perskaičiuojamos.

Atnaujinus tyrimo ataskaitą, ji išdėstoma nauja redakcija. Naujai nustatytos MTEP vykdymo išlaidų FN taikomos nuo atnaujintos tyrimo ataskaitos redakcijos įsigaliojimo datos, kuri nurodyta tyrimo ataskaitos pirmojo lapo dešiniajame viršutiniame kampe.

Tyrimo ataskaita ir priedai skelbiami interneto svetainėje <http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai>.